

ขิงแก่อาเจียน

เสาวนิตย์ ดาวรัตน์ชัย

ขิงมีรสชาติเผ็ดร้อน ใช้ประกอบอาหารได้ทั้งคาวและหวาน ใช้เป็นเครื่องเทศใช้แต่งกลิ่น และกลบรสอาหาร ขิงแก่มักทำเป็นน้ำขิงเพราะมีรสเผ็ดร้อน เหง้าสดของขิงได้นำมาใช้เป็นยา ในสาธารณสุขมูลฐาน คือ ใช้แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อและปวดท้อง แก้กลิ้นไส้อาเจียน แก้ไอและ ขับเสมหะ

การอาเจียนเป็นกระบวนการเคลื่อนไหวแบบ peristalsis ในทิศทางย้อนกลับ ของ ลำไส้เล็ก ส่วนต้น กระเพาะอาหารและหลอดอาหารร่วมกัน ก่อนการอาเจียนมักจะมีอาการคลื่นไส้ (nausea) และอาการขย้อน (retching) ซึ่งอาการขย้อนคือการที่ gastric contents ถูกขับขึ้นมาถึงหลอดอาหาร แต่ยังไม่ถึงคอหอย เมื่อมีการขย้อนที่แรงขึ้น จะทำให้อาหาร ในกระเพาะอาหารถูกดันออกมาทางปาก

ขิง

(*Zingiber officinale* Ruscoe)

การอาเจียนที่เกิดขึ้นอาจเกิดได้หลายสาเหตุ เช่น

1. โรคทางระบบประสาท เช่น เบื่ออาหาร ไมเกรน ความดันภายในกะโหลกศีรษะสูงที่เกิดจากเนื้องอกในสมอง

2. ความผิดปกติของหูส่วนใน labyrinthine disorder เช่น เมารถ เมาเรือ

3. ความแปรปรวนทางอารมณ์ เช่น ความกลัว ความปวด

4. ความผิดปกติในเมตาบอลิซึม และต่อมไร้ท่อ ที่มีสาเหตุจาก

- ☛ ยา สารเคมี กัมมันตภาพรังสี

- ☛ สารพิษจากเชื้อโรค

- ☛ อาหารเป็นพิษ

- ☛ แพ้ท้อง

- ☛ ตัวยาย ไตไม่ทำงาน
- ☛ ภาวะต่อมไทรอยด์ทำงานต่ำ ต่อมหมวกไตไม่ทำงาน
- ☛ การเปลี่ยนแปลงระดับอิเล็กโทรไลต์ ความผิดปกติในเมตาบอลิซึม

5. โรคของระบบทางเดินอาหาร เช่น การอุดตันของทางเดินอาหาร โรคกระเพาะ มะเร็งกระเพาะอาหาร

6. อื่น ๆ

ถึงแม้ว่าการอาเจียนจะมีประโยชน์เพื่อเตือนให้ร่างกายรู้ว่ามีความผิดปกติเกิดขึ้น แต่อาจมีอาการข้างเคียงตามมาที่หลัง เช่น ทำให้สูญเสียน้ำและเกลือแร่ออกจากร่างกาย และทำให้ขาดอิเล็กโทรไลต์ เกิดภาวะความไม่สมดุลของกรด-เบสในร่างกาย

เนื่องจากสาเหตุที่ทำให้เกิดการอาเจียนมีอยู่มากมาย ยาแต่ละกลุ่มจะให้ได้ผลดีแต่เฉพาะบางสาเหตุ พอสรุปหลักการให้ยาแก้อาเจียนได้ดังนี้คือ

1. การอาเจียนจากการเมารถเมาเรือ
2. การอาเจียนที่เกิดจากการตั้งครรภ์
3. การอาเจียนจากยาระงับและการฉายรังสี
4. การอาเจียนที่เกิดจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น การอาเจียนหลังผ่าตัด การติดเชื้อในทางเดินอาหาร ยา

ยาที่ใช้ในปัจจุบันเพื่อแก้อาเจียน แบ่งได้ 4 กลุ่ม ดังนี้คือ

1. Muscarinic receptor antagonists ได้แก่ ยา hyoscine ใช้แก้อาเจียนหลังการผ่าตัด และการเมารถเมาเรือ

2. Histamine H1-receptor antagonists ได้แก่ ยา chlorpheniramine และ cinnarizine ใช้แก้อาเจียนจากการเมารถเมาเรือ ความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับการทรงตัว การตั้งครรภ์ และหลังการผ่าตัด

3. Dopamine receptor antagonists

3.1 Neuroleptic drugs ได้แก่ ยา prochlorperazine haloperidol ใช้แก้อาเจียนที่เกิดจากยา และการตั้งครรภ์

3.2 Prokinetic drugs ได้แก่ ยา metoclopramide domperidone ใช้ในขนาดสูง สามารถแก้อาเจียนเนื่องจากยาด้านมะเร็งและหลังผ่าตัดได้ แต่มีฤทธิ์สั้น

4. 5-HT₃-receptor antagonists ได้แก่ เช่น ยา ondansetron ใช้แก้อาเจียน ยาด้านมะเร็ง(1)

สำหรับสมุนไพรก็ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขิง มีการทดลองทั้งแก้อาเจียนเนื่องจากเมารถเมาเรือ (2,3) การตั้งครรภ์ (4,5) ยามะเร็งและการฉายรังสี (6) และสาเหตุอื่นๆ เช่น การอาเจียนหลังผ่าตัด (7,8,9) การติดเชื้อในทางเดินอาหาร ยา เป็นต้น

ขิง (Ginger) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Zingiber officinale* Roscoe วงศ์ Zingiberaceae ชื่อที่เรียกตามภาษาท้องถิ่น ได้แก่ ขิงแกลง, ขิงแดง, ขิงเผือก, สะเอ

ขิงเป็นพืชล้มลุกใบเลี้ยงเดี่ยว ขึ้นเป็นกอ มีอายุยืนอยู่ได้หลายปี เป็นพืชพื้นเมืองของทวีปเอเชีย ชาวจีน อินเดียและไทยรู้จักกันดีมาตั้งแต่โบราณ เหง้าแตกสาขาคลายนิ้วมือเป็นแงงสีเหลืองอมเขียว มีกลิ่นฉุน ลำต้นแท้จะเป็นข้อๆ เนื้อในสีขาวหรือเหลืองอ่อน ลำต้นมีกาบหรือโคนใบหุ้ม ใบเรียวยาวเป็นใบเต็ยรูปหอกเกลี้ยงๆ ออกเรียงสลับกันเป็นสองแถว ดอกสีขาวออกเป็นช่อ (10)

ส่วนของพืชที่มีฤทธิ์ต้านอาเจียน คือ ราก เหง้า และลำต้น ส่วนของขิงที่ใช้แก้อาเจียนคือเหง้าขิงแก่สดหรือแห้งขนาดเท่าหัวแม่มือ (ประมาณ 5 กรัม) ทูบให้แตกต้มถ้าแห้ง 5-7 ชิ้นต้มเอาน้ำดื่ม (11)

การอาเจียนจากการเมารถเมาเรือ

ศึกษาแบบ double blind nystagmus เป็นผลเกิด optokinetic หรือ vestibular stimuli ขิงผงและยาหลอกและ dimenhydrinate ดูการรอกตาไปมา (eye movement) พบว่าผงขิงไม่ต่างกับยาหลอก แต่ dimenhydrinate พบการลดลงของ nystagmus ไป caloric การหมุนและ optokinetic stimuli สรุปว่าขิงสามารถต้านการเมารถเมาเรือที่เกิดต่อระบบ vestibular หรือระบบ oculomotor ส่วนกลไกที่เกิดจากระบบประสาทส่วนกลางเป็นบทบาทของยาแก้เมารถเมาเรือที่ขิงไม่มี แต่ฤทธิ์ของขิงเรื่องการอาเจียนจะเกี่ยวข้องกับระบบทางเดินอาหาร (2) ต่อมา มีการทดลองทางคลินิกใน 80 คนโดยให้ขิง 1 กรัมต่อวันเทียบกับยาหลอกสำหรับอาการเมาคลื่น พบว่าเกิดอาการเมาคลื่นน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับยาหลอก (3)

การอาเจียนจากการตั้งครรภ์

สารสกัดขิงด้วย 95% เอทานอลฉีดเข้าทางกระเพาะอาหาร (intra-gastric) ในขนาดต่างๆ พบว่าไม่มีผลกระทบต่อรูปร่างของทารกในครรภ์ (teratogenic) ในหนูขาวที่ตั้งท้อง (12) และสารสกัดขิงด้วย 100% เอทานอลฉีดเข้าทางกระเพาะอาหาร (intra-gastric) ในขนาด 200 mg/kg ในหนูขาวที่ตั้งท้อง ไม่มีฤทธิ์ทำให้แท้ง (13)

มีการทดลองในหนู Sprague-Dawley ที่ตั้งท้อง 6 วัน โดยให้ 15, 20 หรือ 50 g/L ของ

น้ำขิง ช้าหนูในวันที่ 20 พบว่าน้ำขิงไม่มีพิษต่อแม่ เกิดการแท้งลูกเป็น 2 เท่าของกลุ่มควบคุม แต่ไม่ทำให้โครงสร้างของตัวอ่อนผิดปกติและยังพบอีกว่าตัวอ่อนมีน้ำหนักมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งผลนี้เกิดในตัวอ่อนเพศเมียมากกว่าและไม่เกี่ยวข้องกับขนาดของรกที่ใหญ่ขึ้น การให้ตัวอ่อนเกิดการพัฒนาโครงกระดูกมากกว่า โดยวัดกระดูกอกและกระดูกฝ่ามือ (14)

ในการทดลองทางคลินิกของขิงและวิตามินบี 6 ในการยับยั้งการคลื่นไส้อาเจียนในหญิงตั้งครรภ์พบว่าไม่เกิดอาการข้างเคียง (4) มีการทดลองใช้ในหญิงมีครรภ์ซึ่งมีอาการอาเจียน เนื่องจากการแพ้ท้องในช่วงตั้งครรภ์ 20 อาทิตย์ จำนวน 27 ราย พบว่าในขนาดวันละ 1 g (250 mg 4 ครั้งต่อวัน) เป็นเวลา 4 วัน ไม่มีอาการข้างเคียง มีเพียง 1 รายที่แท้ง แต่ไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าเกิดจากขิง ทารกทุกรายเป็นปกติ (5)

และยังมีการศึกษาถึงผลกระทบต่อรูปร่างของตัวอ่อนในท้อง (teratogenic) ของสารสกัดขิงทดลองในหนูขาวพันธุ์ Wistar โดยกรอกสารสกัดด้วยน้ำมันงาของขิงที่ความเข้มข้น 100, 333 และ 1,000 mg/kg หรือน้ำมันงาอย่างเดียว แบ่งหนูขาวออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 22 ตัว ในวันที่ 6-15 ของการตั้งครรภ์ เปรียบเทียบกันทั้ง 4 กลุ่ม ในระหว่างการศึกษา มีบันทึกน้ำหนักอาหารและปริมาณน้ำที่ได้รับในระหว่างการศึกษา ช้าหนูในวันที่ 21 สรุปได้ว่าสารสกัดขิงไม่มีความเป็นพิษในแม่และตัวอ่อนในท้อง ทั้งในขนาดความเข้มข้นที่สูงถึง 1,000 mg/kg (15)

เนื่องจากมีรายงานการใช้ขิงในตำรายาทำแท้ง จึงควรระมัดระวังไม่ใช้เกินขนาดในหญิงมีครรภ์ แต่อย่างไรก็ตาม มีผู้ศึกษาในหนูขาวพบว่าไม่ทำให้แท้ง (15)

การอาเจียนจากยามะเร็งและฉายรังสี

อาการอาเจียนเป็นปัญหาสำคัญของ การใช้เคมีบำบัดในผู้ป่วยมะเร็ง การอาเจียน เกิดขึ้นอย่างรุนแรงจนไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้ผู้ป่วยไม่ยอมรับการรักษาในครั้งต่อไป แม้จะยอมรับกันว่ายากลุ่ม 5-HT₃ receptor antagonist มีประสิทธิภาพสูง ในการป้องกันการอาเจียนจากเคมีบำบัด (16) แต่เนื่องจากราคาขายที่สูง ทำให้ต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าที่จะใช้ โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและภาวะเศรษฐกิจของผู้ป่วยมะเร็ง ซึ่งการนำขิงมาใช้เป็นยาแก้อาเจียนจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง

สารสกัดอะซิโตนและเอธานอล (50%) ของขิงมีฤทธิ์ต้านอาเจียนที่เกิดจากการเหนี่ยวนำโดยฉีด cisplatin 3 mg/kg ในสุนัข ผลที่ได้คือเมื่อรับประทานสารสกัดอะซิโตนและสารสกัดเอธานอล (50%) ของขิงโดยรับประทานในขนาด 25, 50, 100 และ 200 mg/kg สามารถต้านการเกิดอาเจียนได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่น้ำสกัดในขนาดดังกล่าวไม่มีฤทธิ์

[6]-, [8]- และ [10]-gingerol มีฤทธิ์ antiserotonergic ในลำไส้หนู (19) และ [6]-shogaol และ [6]-, [8]-, [10]-gingerol มีผลต่อการเคลื่อนไหวของกระเพาะอาหารและลำไส้ของหนูขาว (19)

ซึ่งมีฤทธิ์ cholinergic หรือ adrenergic แต่ไม่มีฤทธิ์ histamine ในสุนัข (20) ต่อมาในปี 2002 พบ 5 อนุพันธ์ของ diarylheptanoids ซึ่งแยกได้จาก [6]-, [8]-, [10]-gingerol และ [6]-, [8]-, [10]-shogaol เป็นตัวยับยั้งการอาเจียนซึ่งเกิดจากการเหนี่ยวนำของ copper sulfate ในไก่ (21)

การทดสอบความเป็นพิษ

การศึกษาขนาดความเป็นพิษของสารสำคัญในขิง พบว่า LD₅₀ ของ [6]-gingerol และ [6]-shogaol อยู่ระหว่าง 250-680 cc/kg (22,23)

การทดสอบความเป็นพิษพบว่าเมื่อป้อนสารสกัดเหง้าด้วยแอลกอฮอล์ (80%) ขนาด 3g/kg จะทำให้เกิดอาการพิษในหนูถีบจักร (24) การใช้สารสกัดเหง้าด้วยแอลกอฮอล์ (50%) (25) หรือแอลกอฮอล์ (90%) (26) ฉีดเข้าช่องท้องหนูถีบจักรขนาดที่ทำให้สัตว์ทดลองตายจำนวนครึ่งหนึ่ง เท่ากับ 178 mg/kg (25) และ 1g/kg (26) ตามลำดับ การฉีดสารสกัดเหง้าด้วยน้ำเข้าหลอดเลือดดำหนูถีบจักรขนาด 1,500 mg/kg จะทำให้สัตว์ทดลองตายครึ่งหนึ่ง (27,28) การฉีดสารสกัดเหง้าด้วยแอลกอฮอล์ (90%) เข้าหลอดเลือดดำกระต่ายขนาด 2 mg ทำให้กระต่ายตาย แต่เมื่อให้กระต่ายกินในขนาด 1-118 g/ตัว ไม่เป็นพิษ และเมื่อให้สุนัขโดยวิธี IV infusion ในขนาด 5 cc /ตัวหรือเมื่อป้อนให้ 20 g/ตัวไม่มีพิษ (29)

สารสกัดจากใบที่ความเข้มข้น 3.75g% มีผลทำให้การเจริญของเซลล์ไฟโบรบลาสจากเหงือกลดลง 50% และรูปร่างเปลี่ยนไป (30) ได้มีการศึกษาความปลอดภัยของสารสกัดขิงซึ่งเตรียมจากการสกัดเหง้าขิงด้วยเอทานอลโดยมี gingerol และ shogaol สูง เมื่อทดสอบในหนูขาว พบว่าไม่มีผลต่อปริมาณน้ำตาลในเลือด การแข็งตัวของเลือด ความดันโลหิตและอัตราการเต้นของหัวใจ จึงนับว่าปลอดภัย (31) และมีการทดสอบสารสกัดชนิดเดียวกันนี้ต่อตัวอ่อนในหนูขาวโดยให้หนูขาวซึ่งตั้งท้องกินสารสกัด 100, 333 และ 1,000 mg/kg ตั้งแต่วันที่ 6 ถึง 15 ฆ่าหนูขาวในวันที่ 21 เพื่อตรวจสอบระบบสืบพันธุ์ พบว่าไม่มีผลต่อตัวอ่อน หรือระบบสืบพันธุ์ของแม่ จึงสรุปได้ว่ามีความปลอดภัยต่อแม่และตัวอ่อน (15)

นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ของขิง ดังนี้คือ

[6]-gingerol และ shogaol มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ใน *Salmonella microsome* assay (32) และ [6]-gingerol มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ใน *E. coli* สายพันธุ์ HS 30 (33) แต่น้ำคั้นจากขิงมีฤทธิ์

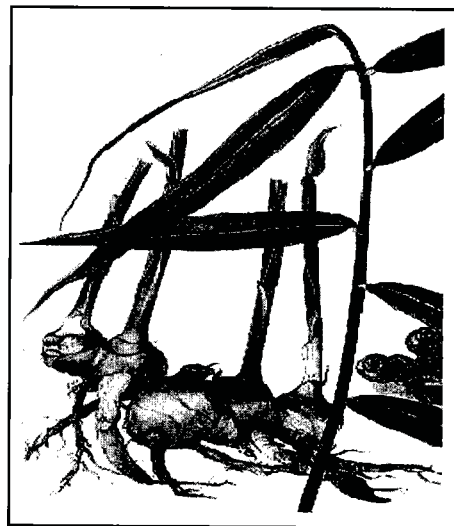
ด้านการก่อกลายพันธุ์และยับยั้งการก่อกลายพันธุ์ของ [6]-gingerol (33) ไม่พบความเป็นพิษต่อยีส (34) สารสกัดขิงด้วยน้ำและแอลกอฮอล์ไม่มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ใน *Bacillus subtilis* 17 (Rec+) แต่สารสกัดด้วยน้ำมีฤทธิ์อ่อนใน *S. typhimorium* (Rec+) (35)

สารสกัดขิงด้วยแอลกอฮอล์ (70%) ในขนาด 4 mg/cc ไม่มีผลก่อกลายพันธุ์ใน *E. coli* PQ37 และ *S. typhimorium*, TA1535 (34) สารสกัดด้วยแอลกอฮอล์ (95%) ขนาด 100 µg/จานเพาะเลี้ยงเชื้อ มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ใน *S. typhimorium* TA100 และ TA1535 แต่ไม่มีผลในสายพันธุ์ TA1538, TA1938 (32) และ TA102 (37) สารสกัดขิงด้วยแอลกอฮอล์ (70%) และส่วนสกัดด้วยน้ำและคลอโรฟอร์มของสารสกัดแอลกอฮอล์ (70%) ในขนาด 50 mg/cc ไม่มีผลก่อกลายพันธุ์ใน *E. coli* PQ37 (38) สารสกัดขิงด้วยน้ำร้อนในขนาด 50 mg/แผ่น ไม่มีผลก่อกลายพันธุ์ใน *S. typhimorium* TA100 และ TA98 (39) และมีผู้พบว่าสารสกัดด้วยน้ำไม่มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ในสายพันธุ์ TA100 และ TA98 (40)

และยังมีการทดลองพบว่าสารสกัดขิงด้วยน้ำขนาด 0.5 cc/แผ่น ไม่มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ใน *Bacillus subtilis* H-45 (Rec) H47 (Rec+), M-45 (Rec-), H-17 (Rec+) และผงขิงไม่มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ในสายพันธุ์ M-45 (Rec-) (41) และมีผู้ศึกษาใน *S. typhimorium* TA100 และ TA98 ไม่มีผลเช่นกัน (42) สารสกัดเอทานอล 100% ไม่มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ใน *S. typhimorium* TA1530 (43) ทิงเจอร์ขิงในขนาด 80 cc/แผ่น ก็ไม่มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ใน *S. typhimorium* TA100 และ TA98 (44) สารสกัดแอลกอฮอล์มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ใน *S. typhimorium* TA98 ที่ดื้อยา streptomycin และมีฤทธิ์ลดลงเมื่อนำไปผ่านความร้อน 135 °C เป็นเวลา 3 ชั่วโมง หรือฉายแสง UV short wave เป็นเวลา 12 ชั่วโมง (45)

Safrole เป็นสารด้านการก่อกลายพันธุ์ที่พบในขิงอีกชนิดหนึ่ง แต่จะสลายตัวเมื่อได้รับความร้อน 70°C 30 นาที หรือการฉายแสงหรือการต้มเดือดเพียง 1-5 นาที เท่านั้น (46)

ในปี 1982 ได้มีการศึกษาฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ของขิง ทดลองโดยนำน้ำคั้นขิงเติมใน 2-(2-furyl-3 (5-nitro-2-furyl)acrylamide (AF2) หรือ N-methyl-N'-nitro-N-nitrosoguanidine (NTG) ผลที่ได้คือ

ขิง (Ginger)

[6]-gingerol อาจจะเป็นสารก่อกลายพันธุ์จากการกระตุ้นของ AF₂ และ NTG (33) ต่อมาในปี 1983 ได้มีการทดลองพบว่า [6]-gingerol เป็นสารก่อกลายพันธุ์ในซิง (47)

ใช้สารสกัดซิง, gingeral, shogaol และ zingerone ทดลองใน *Salmonella typhimorium* สายพันธุ์ TA98, TA100, TA1535 และ TA1538 ผลที่ได้คือสารสกัดซิง, gingeral และ shogaol ทำให้เกิดการก่อกลายพันธุ์ในสายพันธุ์ TA100 และ TA1535 แต่ zingerone ไม่เกิดการก่อกลายพันธุ์ในทั้ง 4 สายพันธุ์ แต่เมื่อเปลี่ยนความเข้มข้น ปรากฏว่า zingerone เกิดการก่อกลายพันธุ์ (32)

เกิดความเป็นพิษในสุนัข โดยให้สารสกัด 95% เอทานอลของซิงฉีดเข้าทางเส้นเลือดดำ ในขนาด 50 mL (28)

[6]-gingerol เป็นส่วนประกอบของซิงมีรสชาติเผ็ดร้อน [6]-gingerol และ [6]-paradol สามารถยับยั้งการสร้าง DNA ของ promyelocytic leukemia ของคน (HL-60) (48)

ข้อควรระวังในการใช้

◆ การรับประทานซิงขนาดสูงมากๆ อาจเกิดอาการหัวใจเต้นไม่ปกติ เนื่องจากการกดประสาทส่วนกลาง (50)

◆ ซิงยับยั้งการสังเคราะห์ thromboxane จึงควรระมัดระวัง ในผู้ป่วยที่มีปัญหาการตกเลือด (49) มีรายงานพบว่าการให้ซิงในขนาดสูง อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจับตัวของเกร็ดเลือด แต่จะหายไปหลังจากหยุดรับประทานไป 1 อาทิตย์ (50) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากฤทธิ์ยับยั้ง thromboxane synthetase และเสริมฤทธิ์ prostacyclin (49) ซิงแห้งในขนาดสูง 10-14 g อาจเพิ่ม hypothermic effect ในการรักษาด้วยยาละลายลิ่มเลือด แต่ก็ยังไม่มีการพิสูจน์ทางคลินิก (51) ดังนั้นผู้ป่วยที่มีปัญหาเรื่องการจับตัวของเกร็ดเลือด ควรระมัดระวังและปรึกษาแพทย์

◆ ซิงอาจทำให้เกิดการแพ้ได้ (53) มีรายงานว่าน้ำคั้นจากซิงอาจทำให้เกิดอาการแพ้ผื่นได้ (56) และอาจทำให้เกิด phototoxicity แต่ไม่รุนแรงมากนัก (54)

◆ การใช้ในหญิงมีครรภ์ในการใช้แก้อาเจียน ควรใช้ด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากไม่มีหลักฐานยืนยันความปลอดภัย (55,56) มีเพียงการศึกษาในหนูพบว่าไม่ทำให้แท้ง (15) แต่มีรายงานการใช้ในตำรายาทำแท้ง จึงควรระมัดระวังไม่ใช้เกินขนาดในหญิงมีครรภ์

◆ ไม่ควรใช้ในผู้ที่มิชอบน้ำดี เนื่องจากซิงมีฤทธิ์ขับน้ำดี ในกรณีผู้ป่วยที่เป็นนิ่วถุงน้ำดี จึงควรระมัดระวังในการใช้และอยู่ในความดูแลของแพทย์ (57)

◆ ชิงทำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหารได้ เนื่องจากมีรายงานการเกิด exfoliation ของผนังลำไส้เมื่อได้รับชิง 6 g (58)

บทสรุป

ชิงเป็นอาหารในชีวิตประจำวันมาช้านาน ชิงนับเป็นสมุนไพรที่มีศักยภาพแก้อาเจียนได้ผลดี ในปัจจุบันประเทศไทยใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่ในรูปยาผง เหง้าสดของชิงได้นำมาใช้เป็นยาในสาธารณสุขมูลฐาน คือ ใช้แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อและปวดท้อง แก้กลิ้นไส้อาเจียน แก้ไอและขับเสมหะ

เนื่องจากมีผู้ศึกษาคณะสมบัติทางชีวภาพและฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาอย่างกว้างขวางทั้งในสัตว์ทดลองและการทดลองทางคลินิกยืนยันว่า สามารถแก้อาเจียนได้ผลอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งค่อนข้างปลอดภัยในการใช้ จากรายงานพบว่า การใช้ระยะสั้นในหญิงมีครรภ์พบอาการข้างเคียง แต่ไม่มีฤทธิ์ทำให้ทารกมีรูปร่างผิดปกติ

จากผลการทดลองข้างต้นนี้ชี้ให้เห็นศักยภาพในการพัฒนาชิงมาใช้เป็นยาระงับการอาเจียนเนื่องจากการตั้งครรภ์ ระงับการอาเจียนเนื่องจาก เคมีบำบัดหรือประโยชน์ในทางการแพทย์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สนใจติดต่อได้ที่สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

* □ * □ □ * □ *

ขอเชิญ .... เข้าร่วมการประชุมวิชาการ เรื่อง

สมุนไพรไทยโอกาสและทางเลือกใหม่ของอุตสาหกรรมผลิตสัตว์

วันที่ 24-25 ตุลาคม 2545

ณ โรงแรมมารวยการ์เด็น เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

ร่วมฟังการอภิปรายและบรรยายโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ในหัวข้อเรื่อง:

- * ศักยภาพของสมุนไพรในอุตสาหกรรมการผลิตสัตว์
- * สมุนไพรพื้นบ้านกับการเลี้ยงสัตว์
- * Medicinal plants and animal production
- * Commercial feed additive: overview and perspective
- * งานวิจัยสมุนไพรในไก่ สุกร และกวาง

และร่วมนำเสนอผลงานวิจัย

สนใจรายละเอียดติดต่อที่สำนักงานข้อมูลสมุนไพร